

stebri olupšan. Denašnja slika vam kaže stebrovje Oziridovega templja v Filah. Ozirid je bil egipčansko božanstvo, ki je pomenjal solnce podzemeljskega svetá, bil je kralj mrtvih, in je značil tudi pomladansko solnce. Ker za pomladanskim solncem pride povodenj, čestili so Ozirida tudi za nilskega bogá.

Razven zvezd so Egipčani čestili tudi različne živali: dojlke, ptiče, ribe, dvoživke, kače i. t. d. Mislili so si namreč, da se bogovi kažejo v tacih pozemeljskih podobah.

V Memfidi so necega črnega bika, ki so ga Apis imenovali, po božje čestili. Apis jim je predstavljal podobo bogá Ozirida, h kateremu so molili in mu darovali, kakor da bi bil bog Ozirid sam. Priložena slika vam kaže Apisovo podobo s solnčno tarčo na glavi. Podobe tacih bogóv so bile navadno iz bronarejene.

Katakombe ali grobovi v skalah so bili vsekani v živo skalo. To so bile posamezne izbe, ali jih je pa bilo po več skupaj celó v nadstropjih jedna nad drugo. Vsekani predori in stopnice so jih vezale med seboj. V izbe in dolbine so postavljali mrtvaške mumije. Stene so bile nakitene s podobami in napisi, ki so opominjali rajnkih ali so pa predstavljali rajsko življenje. I. T.

Iz ruske zgodovine.

(Po Nestoru.)

I. O Kijevsko-Péčerskem samostanu dalje.

Teodosij je bil zbral take črnce (menihe), kateri, kakor svetila, v Rusih síjejo: tí so bili póstniki kreпки; ti na bedénje, tí na klanjánje kolénsko; tí na počénje čez dan in čez dva dní; tí jedóč hléb z vodo, drugi zelí varjéne (kuhane), drugi siróve, — v ljubezni prebivajóč, manjši pokorni staréjšim, ne smejóč pred njimi govoriti, razven s pokornostjo in s poslušanjem velíkim.

Izmej téh hočem oméniti nekoliko mož čudnih. — Evo, prvi je bil svečenk Damijan, tak póstnik in vzdržnik, da nij razven hléba in vode nič jédel do smrti svoje. Tak je bil tudi še drugi brat, po imeni Jeremíja, kateri je pómnél krščénje zemlje ruske. Ta je imel dár od Boga, da je naprej pripovedoval, kar se je godílo poznéje. Če je komu kaj rekel, dobro li ali zlo, navršila se je starčeva beseda. Jednák je bil tretji črnorízec (menih), po imeni Isakij, kateri je še mej svétom živóč, bogat kupec sóč, úže mislil iti v črnorízce, in zató je razdál iménje svoje potrébnim in samostanom ter prišel k velícemu Antoniju v péčero, moléč se mu, da bi ga stvóril v črnorízca. Antonij ga je prijél, narékši ime njemu Isakij, kajti bilo mu je poprej ime Črn. Isakij je vzprijél žítje krepko, oblékši se v trdo vlaseníco,*) in vélel si je kupiti kozla ter odril na méh kozla in méh navlékel na vlaseníco, da se je osušila okolo njega koža siróva. Zaprl se je v péčeri v jednej ulici v célici malej, kder si je rekel zagradiť ustje (vrata) in zasuti s prstjó. Tu je mólil Boga s solzami, a jéd njega je bila proskura (sveta hôstija) jedína,

*) Debela črnoríska obléka od gróbe dlake (cilicium).

in to čez dán, ter vode je v mero pil. Vse to mu je prinašal velíki Antonij skozi okence malo, katero je bilo túli tesno, da se je vánje mogla jedva (komaj) roka vméstiti. Takó je delal sedem lét, na svetlobo ne hodé niti legáje na rebrih, nego sedé je malo prijemal snà. Še premnogo se pripoveduje in piše o njem, a nekateremu izmej tega sem tudi jaz (Nestor) bil samovídec. — Taki so bili ti črnorízci Teodosijevega samostana, kateri síjejo še po smrti, kakor svetíla.

V 1075. léto je cerkev Péčersko nad osnovánjem (fundamentom) počél Stepan igúmen, kajti iz osnovánja jo je bil počél Teodosij, ter končana je bila na tretje léto, méseca julija, 11. dán.

V 1089. léto so cerkev Péčersko svete bogorodíce Teodosijevega samostana posvétili: Ivan metropolít, in Luka, Belogradski vladíka (škof), in Isaíja, vladíka Rastovski, in Ivan Črnígovski vladíka, in Antonij, Júrijevski, pri blagorodnem knezu Vsévladu, državnem ruske zemlje, in pri sinih njega Vladímeru in Rastíslavu. V to léto se je prestavil (umrl) Ivan metropolít. A Ivan je bil mož hiter knjigam in učenju, milostiv ubogim in vdovícam ter láskav k vsacemu, bogatemu in ubozemu, ponižen in krotek, molčaljiv in rečíst (lepobeséden), s knjigami svétimi utešájóč bédne ter žalostne: in tacega nij bilo préje v Rusih, ní po njem ne bode ták.

V 1091. léto so igúmen in črnorízci Péčerskega samostana svèt storívši rekli takó: „nedobro je ležati otcu našemu Teodosiju zunaj samostana in cerkve svoje, kajti on je osnóval cerkev in črnorízce zbral.“ Svèt storívši velé ustrôjiti (pripraviti) mesto, kamor bi se položile močí (kostí) njega. Kadar je prispél praznik usspénja *) svete bogorodíce, ukaže igúmen rúšiti (kópati), kder so ležále močí njega, otca našega Teodosija. Temu povélju sem bil jaz gréšni (Nestor) uže od prvega samovídec, in kar hočem povédati, nijsem s sluhom slišal, nego sam o sebi načélnik. Prišel je k meni igúmen ter mi rekel: „pójdiva v péčero k Teodosiju!“ — Prideva tjakaj, igúmen in jaz, a drug nij o tem védel nihče, in razglédavši, kod bode kopati, zaznámenava mesto, kdé kopati. Rekel je k meni igúmen: „ne mózi povédati nikomur, nego privzemi, kogar hočeš, da ti pomore!“ A jaz sem ta dan pristrôjil rogálje **), s katerimi je kopati, in vtorek večer, vzémši s sobój dva brata, prišel v péčero, da nikdo nij védel, ter odpévši psalme začél kopati. Utrudivši se oddám orodje družemu bratu, ter kopáli smo do polunočjá, a ne mogli se dokopati, in zatorej začéli tožiti, da kakó na stran kópljemo. A jaz poprijémši rogáljo načnem kopati rámeno (sílno), ko je moj družnik opočíval pred péčero. Reče mi tá: „udáрили so v našem samostanu v bílo (zvonec)!“ A jaz sem v ta čas prokopal na močí Teodosijeve, kadar je ón dejál k meni: „udáрили so v bílo,“ ter odgovoril sem: „prekopal sem uže!“ A kadar sem bil prokopal, iméla me je užást (gróza), ter začél sem zvati: „Gospod, pomilúj!“ Ob istem času sta sedéla dva brata našega samostana, v strahu, da ne bi sam igúmen Teodosija skriváje kam prenesel, in k péčeri zréča, kadar so tolkli v bílo, videla sta tri stolpe, kakor zarne dóge (mavre). Stolpi so najprvo stali a potem se premeknili nad vrh cerkve, kder je bil položen Teodosij.

*) Uspénje, to je smrt, ker človek tedáj kakor uspi ali zaspi. Ta beseda staremu jeziku posebno rabi, kadar je govoriti o svetnikih.

**) Rogálja, orodje, s katerim se koplje: trnokòp (kràmp).

A v ist čas je videl tudi Stepan vladika v svojem samostanu čez polje zarjo velíko nad péčero, in mislil, da nesó Teodosija, ker mu je bilo vse o tem povedano uže poprejšnji dán; zatorej se mu je užalílo, da ga prenašajo brez njega, ter vsédši na konja brzo pojaha, vzméši s sobój Klementa, katerega je bil svojemu samostanu v igúmena postavil namesto sebe, in tudi gredé sta videla zarjo velíko. In kadar sta prišla blizu, videla sta svéče mnoge nad péčero, a kadar sta bila pri péčeri, níjsta videla nič. Stopivši dnù péčere uzrêta nas, ki smo uže sedéli pri močéh Teodosijevih. Kajti prokopavši sem bil poslal k igúmenu: „prídi, da ga iznámemo!“ Potem je bil igúmen prišel z dvema bratoma. Izkopal sem bil globoko, in vlézli smo v jamo ter našli močí njega ležéce, in sestávi se nijso bili še razpali, a lasjé glavni so bili sprijéti. Vzložili so ga na črnóriski plašč ter vzméši na rámo iznesli pred péčero. Na drugi dan so se zbrali vladíke: Efrem Prejéslavski, Stepan Vladímerski, Ivan Črnígovski, Marin Júrijevski, in igúmeni od vseh samostanov s črnórízci; a prišli so tudi ljudjé blagóverni in vzéli močí Teodosijeve s kadílom in svéčami ter ga prenesli in položili v svojej mu cerkvi, v prítvoru (v kapélici) na désnej stráni, méseca avgusta v 14. dan, v četrtek, v čas prvi dné, ter praznovali so svétlo *) v ta dán.

(Dalje prih.)

Razne stvari.

Umrla je dné 3. januarja t. l. M. Jozefa Strus, préd-nica v Ljubljanskem uršulinskem samostanu v 74. letu svoje dóbe. Bila je rajnka plemenitéga srcá, obče spoštovana in velika prijateljica šolske mladine. — Dekleta! katerim je bila rajnka gospá mati dobra in blaga učiteljica, spominjajte se je večkrat v svojej molitvi. — Bodi jej večni mir in pokoj!

Umrí je dné 22. januarja t. l. preč. gosp. Franc Pirc, nekdanji ameríkanski misijonar in častni ud c. k. kmetijske družbe kranjske v 95. l. svoje dóbe. — Bodi mu blag spomin!

Drobtine.

(Kolikokrat se dadé števila menjati.) Dvakrat se dadé menjati število 2 in 1, namreč: 21 in 12. — Tri števila se dadé menjati 6krat, namreč: 123, 132, 213, 231, 312, 321; — štiri števila 24krat; pet števil 120krat; šest števil 720krat; sedem števil 5040krat; osem števil 40.320krat; devet števil 362.880krat; deset števil 3.620.000krat.

(Velikanski kostanj.) Na gori Etni stoji še dandanes kostanj, ki je užé blizu 1000 let star. O tem drevesu se pripoveduje, da je pred mnogo mnogo leti neka aragonska kraljica s 100 kónjiki mimo njega šla, in ker je silno deževalo, vedrila je z vsemi kónjiki pod vejami tega kostanja. Zató se še dandanes ta kostanj imenuje „stojézdec.“

*) V starem jeziku je „svetlo“ značilo to, kar zdaj samí ne vémo, kakó bi dejáli, kajti časi nam je v to rabo beséda: „slovésno“, a časi: „svečano“ (feierlich), in „svetlost“ je značilo: „svečanost“ (die Feierlichkeit).